

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
BCC- 8679	23.06.26

До
Пленума на Висшия съдебен
съвет
на Република България

Доклад

от Вероника Имова – член на Съдийската колегия на ВСС
и Гергана Мутафова – член на Прокурорската колегия на ВСС за
участие в Общото събрание на ЕМСС - Париж 3-5 юни 2026 г., на тема
„Доверие в съдебната система“

Уважаеми членове на Висшия съдебен съвет,

С решение на Пленума на Висшия съдебен съвет по протокол №6 / от 26.03.2026 г., т.5, със заповед №BCC5546/01.04.26 г. на представляващият на ВСС, бяхме командировани за периода 02 - 06 юни 2026 г., за участие в Общото събрание на ЕМСС, гр.Париж, Франция, на основание чл. 5, чл. 17, ал. 2, чл. 18, ал. 1 и ал .2, чл. 28, ал.1, чл. 38, ал.1, чл.39, ал.1, §4 от Наредбата за служебните командировки и специализация в чужбина, и във връзка с чл. 30, ал.2, т.20 от Закона за съдебната власт и чл. 11, ал. 2, т. 4 и т. 13 от Правилника за организация на дейността на Висшия съдебен съвет и на неговата администрация.

Срещата се проведе в дните 03 - 05 юни 2026 г. в сградата на Касационния съд на Франция.

На 03 юни се състоя пленарната сесия на Общото събрание на Асоциацията.

Г-жа Мадлен Матийо- президент на ЕМСС откри заседанието на членовете на асоциацията и представи дневния ред, предвиждащ избор на президент на ЕМСС, избор на Изпълнителен борд, отчитане на финансите на Асоциацията, функциониране, развития в държавите членки и предстоящите цели и задачи.

Всички членове, с изключение на представителите на Националната съдебна администрация на Дания и Висшия съдебен съвет по гражданско и наказателно правосъдие на Гърция, присъстваха на Общото събрание, поради което бе наличен изискваният се кворум.

Кандидатура за президент на ЕМСС бе подадена единствено от Съдебния съвет на Ирландия, като номиниран представител бе г-н Брайън О'Мур. Представени бяха концепциите от кандидата за президент на асоциацията и от кандидатите за членове на Изпълнителния борд.

Общото събрание избра единодушно г-н Брайън О'Мур за президент на ЕМСС – за двугодишен мандат. За членове на Изпълнителния борд за двугодишен мандат бяха избрани: г-жа Мадлен Матийо - Върховен съвет на магистратурата, Франция; г-жа Агнес Хилд - Национален съдебен съвет, Унгария; г-жа Лаура Патели - Съвет за административното правосъдие, Италия; г-н Айгарс Струпиш, Съветът по съдебните въпроси, Латвия; г-н Реми ван Лест - Съдебен съвет, Нидерландия; г-н Матей Чуйович - Съдебен съвет, Словения. Ще продължи да изпълнява функциите си до Общото събрание през 2027 г. г-н Хосе Мария Фернандес Сейхо - Генерален съвет на съдебната власт, Испания.

Президентът благодари на членовете на Изпълнителния борд, чийто мандат изтича. Пристъпи се към изслушване докладите за управлението и функционирането на ЕМСС и за предстоящите бъдещи цели и задачи. Изслушани и приети бяха финансовите отчети за 2025 г. (представените доклади на одиторите, състояние на бюджета, приходи и разходи, размер

на членския внос). Представен бе доклад за дейността на ЕМСС за 2025 - 2026 г. и проект за Работен план за 2026-2027 г. на асоциацията.

Директорът на ЕМСС, г-жа Милда Трейге, представи финансовия отчет за 2025 г. В счетоводните отчети по субсидията, одитирани от външен регистриран одитор, не са констатирани нередности. Беше представен и вътрешен одит от двама одитори на ЕМСС: г-н Домен Хорват (Съдебен съвет, Словения) и г-н Мика Илвескери (Национална съдебна администрация, Финландия), в който се посочва, че отчетите представят достоверно, във всички съществени аспекти, финансовите резултати на асоциацията за 2025 г., както активите, пасивите и резервите от счетоводната система, и финансовото състояние към 31 декември 2025 г. Беше подчертано, че финансовото състояние на ЕМСС е стабилно и разполага с достатъчни резерви. Представителите на членовете, които участват в Изпълнителния борд, не могат да изпълняват функциите на одитори на ЕМСС, поради което бяха назначени за периода 2027-2028 г. външни одитори Мария Гкана - Висш съдебен съвет по административно правосъдие на Гърция и Сезар Делгадо де Мело - Върховен съвет на магистратурата на Португалия.

Бе одобрен бюджетът за 2026 г. и членският внос за 2027 г. с необходимо мнозинство от $\frac{3}{4}$ от Общото събрание. Изпълнителният борд предложи увеличаване на единичната стойност на членския внос от 1050 евро на 1080 евро въз основа на споразумението за индексване на членския внос на ЕМСС, прието на Общото събрание в Рим през 2024 г. Поради това, единичната стойност на членския внос за 2027 г. беше увеличена на 1080 евро. (напр. за България той ще е $5 \times 1.080 = 5.400$ (за сравнение: за Белгия 6.480; Кипър 4.320; Румъния, Словения по 5.400 и пр.).

Докладът за дейността 2025–2026 г. бе представен от Президентът на ЕМСС Мадлен Матийо, която подчерта основните постижения, както и

Работния план за периода 2026–2027 г. Той включва следните основни проекти: „Независимост, отчетност и качество на правосъдието“; „Форум на ЕМСС за дигитално правосъдие“; „Тематична група за диалог относно дисциплинарните стандарти“. Ще бъде създадена нова тематична група за диалог, относно „Преразглеждане стандартите на ЕМСС от 2011–2012 г. за подбора и назначаването на съдии“. През периода 2026-2027 г. Офисът на ЕМСС ще организира между четири и пет обедни семинара. Работният план беше одобрен от участниците. В съдържателната част на Работния план залегнаха отново темите за статута на магистратите, повишаване качеството на работата на съдебните системи, натовареността, срочността, дигиталното правосъдие, медийната среда, отразяваща работата на съдебните система и на съдебните съвети, диалога с изпълнителната и законодателната власт, ролята на съветите за повишаване доверието на обществото в тях, форми на нарушаване независимостта на съдебната власт и магистратите и способности за тяхното преодоляване.

Бяха приети и доклади на проектните групи: по проекта „Независимост, отчетност и качество на правосъдието“, доклад относно заплахите и сплашването на съдии, както и окончателния доклад на тематичната група за диалог „Съдебната власт и медиите“. Беше одобрен междинен и поради това поверителен доклад относно „Форума на ЕМСС за дигитално правосъдие“. Беше одобрен и поверителен доклад относно „Проучването сред адвокатите“.

По отношение на доклада „Независимост, отчетност и качество на правосъдието“, **представител на Съдебния съвет на Ирландия** постави въпрос за наименованието на един от показателите за качество, като отбеляза, че изразът „работа на съдиите“ следва да бъде заменен с „оценка на работата на съдиите“. **Представител на Висшия съдебен съвет на Белгия** представи обзор на състоянието на белгийската съдебна система. Съществува напрежение по отношение на ресурсите, предоставени на

правосъдието, привлекателността на съдебната кариера и условията на труд на съдиите, прокурорите и съдебните служители. През последните години не са настъпили съществени промени. Остаряващата съдебна инфраструктура, непълната цифрова трансформация, въпроси, свързани с пенсионното осигуряване, недостигът на персонал и пренаселеността на местата за лишаване от свобода са фактори, които водят до нарастваща загриженост сред съдиите и прокурорите относно способността им да осигуряват правосъдие. Диалогът между съдебната и изпълнителната власт се е засилил. Висшият съдебен съвет публикува становище, в което призовава за зачитане на съдебните решения. **Представител на Върховния съвет на магистратурата на Румъния** информира за последните развития в Румъния. Страната е изправена пред предизвикателства през 2025 и 2026 г., включително засилен контрол спрямо съдебната система. Тези процеси са довели до акумулиране на натиск върху съдебната власт. Съветът също така е констатирал увеличение на заплахите и враждебните послания, отправяни от представители на обществото към съдии. Още тревожни факти сподели представителят на Румъния като намаляване на заплати и пенсии на магистратите, стигнало се е до политически апели – „магистратите, които не си вършат работата, да бъдат сменени“, „да им се търси отговорност за постановените съдебни решения“. Т.е. политическата класа в страната проявява намеса в независимостта на съдебната система с незачитане несменяемостта и функционалната независимост на магистратите. Споделя се още силно негативната медийна кампания в Румъния срещу правосъдната система и предизвикателствата в националните им съдебни системи относно доверието в правосъдието. По отношение на Полша, Президентът на ЕМСС отговори, че Изпълнителният борд на ЕМСС следи отблизо ситуацията в страната. **Представител на Националния съдебен съвет на Унгария** обясни, че министърът на правосъдието и министър-

председателят са ангажирани с възстановяването на принципите на върховенството на правото. Той декларира надежда за възстановяване независимостта на правосъдието с решаване на политическата криза в страната. В същия смисъл е и **становището на представителите на Съдебния съвет на България** - с надеждата чрез разрешаване на политическата криза, приключила с даване електорално доверие на политическа сила, имаща значително мнозинство в парламента, за приемане на скорошно законодателно и институционално подновяване съставите на членовете на ИВСС и ВСС с изтекли мандати.

Представителят на Нидерландия отправи запитване дали ЕМСС наблюдава и осъществява контакт с колегите от Националния съвет на съдебната власт на Полша, както и бе поискана информация относно развитието на процесите след местните избори в Унгария. Сподели доброто ниво на доверие в националната им съдебна система, но и апелира към самокритичност, с цел да се усъвършенства системата в защита върховенството на закона, да се работи и по-усилено за дигиталната трансформация.

На 04 юни пленарната сесия продължи с изказвания на господата Кристоф Солар и Реми Хейц – президенти на Висшия съдебен съвет на Франция, г-жа Сабине Матейка - президент на Европейската асоциация на съдиите и г-н Илиас Мазос - вицепрезидент на Държавния съвет на Гърция. Г-н Солар акцентира върху начина, по който се избират членовете на съдебните съвети, гаранциите за професионализъм и независимост; фокус върху високи професионални стандарти при назначенията и кариерното израстване на магистратите. От друга страна, спря се върху недопустимите прояви на токсични политически зависимости; политиците „използват недоволството на гражданите, за да ограничават правата на магистратите“. Обърна внимание „магистратите да поддържат високи стандарти на професионализъм, за да не бъдат уязвими“; за диалог с

медиите, а не затваряне; подпомагане уязвимите групи, чрез по-лесен достъп до правосъдие; „когато има смяна на политическите цикли, трябва да се работи с медиите“. От словото на г-н Матейка и г-н Мазос прозвуча загриженост от процесите на неправомерна намеса във функционирането на съдебните системи и съветите им. „В днешните времена не е достатъчно разбирането, че решенията на съда говорят сами за себе си“. Изтъкват нуждата от градивен диалог с обществото, с традиционните медии и с критично отношение, защита и отпор срещу злостните атаки в социалните медии, мрежи. Г-н Мазос изтъкна, че доверието в съдебните системи в Европа е спаднало от 69% до 40%. Цитира Гюте, че „тези, които се съмняват в себе си, карат и другите да се съмняват в тях и обратното“, т.е. за повече действие срещу злостните атаки на политици, медии, лобистки, олигархични кръгове, чрез информиране на обществото за работата на съдебната система и съветите. Отпорът срещу авторитаризма е заложен в уроците на Джордж Оруел – „трябва да сме прозрачни, с което да ангажираме обществото“. Да бъдем събудени, да имаме повече позитивни очаквания - „Надеждата е състоянието на събуждащият се човек“ (Аристотел).

Интерес след участниците предизвика лекцията – **„Перспективата АРКОМ“**, на г-жа Лоран Риволие относно влиянието на социалните мрежи върху доверието на обществото към съдебните системи. Анонимността на социалните мрежи способства за усиляване неправомерното им влияние върху обществените нагласи – от критиката, до личните нападки и заплахи към магистрати. Описа разликата в отговорността за достоверността на представяне на информацията между традиционните и останалите социални медии. Прикани да се наблегне върху алгоритмите за ограничаване рисковете във фалшивите новини и агресията в медиите. Да има прозрачност на източниците на информация, да има система за докладване и регистрация на всички сигнали за

неправомерно съдържание, „но и да не се прекалява с модерирането, защото то може да се превърне в цензура“. Във Франция има девет сертифицирани организации-докладчици за проверка правомерността на данните в медиите. Те вдигат „червените флагове“. Предвидена е в закона парична санкция до 6% от оборота на медията, при установяване нарушения, състоящи се в неправомерно съдържание на разпространената информация. В този дух **г-н Ханс Нийнкиус** - английски съдебен журналист, обърна внимание на солидарността при реакциите срещу всяка форма на насилие, за отстояване западните ценности – свобода, равенство, върховенство на закона, че е недопустимо съдиите да взимат решенията си под натиска на социалните медии и обществените нагласи при решаване правните спорове, процес който се наблюдава. Мълчанието не е опция – „ако съдиите не говорят, някой друг ще говори“.

В пленарната сесия за представяне на резултатите от проектите през 2025/2026 г. бяха изслушани последователно презентациите на: **г-н Ван Дийк** – „Независимост, отчетност и качество на правосъдието“; **г-жа Милда Трейге** – „Форум на ЕМСС за дигитално правосъдие“; **г-н Брайън О'Мур** – „Проект на ЕМСС за съдебна власт и медии“ и работна група на ЕМСС „Дисциплинарни стандарти“.

Г-н Ван Дийк запозна участниците с решение №28 на Консултативния съвет на европейските съдии относно заплахите срещу съдии. Посочи основните четири извода за резултатите от проучването: в някои държави- членки се разчита на изпълнителната власт за повишаване независимостта и отчетността на правосъдието, в други – съдебните съвети са повече проактивни; финансирането на охраната на съветите трябва да се подобри, особено по рисковите и високорисковите дела; сплашването от социалните медии до директни заплахи, налага активна комуникационна стратегия на съдебните съвети; разработването на всеобхватни политики, базиращи се на конкретни принципи за отстояване независимостта;

финансова обезпеченост; оказване подкрепа на съдиите и служителите за запазване тяхното психическо здраве и устойчивост; мониторинг върху индикаторите за независимост – вътрешна и външна; отчетността – това е и обратната връзка с потребителите на съдебната дейност – страни, адвокати, как те оценяват качеството на съдебните актове. **Г-жа Милда Трейге** оцени високо напредъка с въвеждането на дигиталното правосъдие като гарант за достъп и доверие. Оцени като отлични резултатите на България в дигиталното правосъдие както в общите така и в административните съдилища. Акцентираща и по темата за благосъстоянието на съдиите и индикаторите за измерването му (лична безопасност, работни условия, натовареност, психично здраве, враждебни медии...). **Г-н Брайън О'Мур** посочи ролята на съдебните съвети за насърчаване извънсъдебните способности за решаване на спорове – медиацията, допълнителните обучения на съдии и служители, видео правосъдие, иновации за справяне с натовареността, дигиталните иновации в съдебните процедури, с примери от Норвегия, Франция, Латвия.

Следобедната сесия на 04.06.2026 г. продължи с провеждане на дискусии в пет подгрупи, обхващащи участниците във форума, по пет теми: №1 „Как могат съдебните съвети да допринесат за доверието на обществото чрез упражняване на своите компетенции?“, №2 “Начини, по които съдебните съвети могат да допринесат за укрепване общественото доверие на съдебните системи“, №3 „Как провеждането на анкети сред ползвателите на съдебни услуги допринася за повишаване на доверието в обществото?“, №4 “По какъв начин дигитализацията на правосъдието допринася за повишаване доверието на обществото в съдебните системи?“, №5 „По какви начини комуникацията на съдебната власт може да допринесе за повишаване доверието в нея?“.

Представителите на Висшия съдебен съвет на България участвахме в подгрупа №1 с общо 17 участници от съдебните съвети на Литва,

Словения, Хърватия, Испания, Португалия, Нидерландия както и представители на наблюдатели от съдебните съвети на Молдова, Албания и Украйна. Присъстваше и представител на Европейската комисия. Дискусията бе модерирана от колегите от ГССВ на Испания - Хосе Мария Фернандес Сейхо и Аргелия Кералт Хименес. Всички участници единодушно приехме, че днес доверието в съдебните системи и в съдебните съвети е изправено пред предизвикателства. То зависи до голяма степен от общото състояние на политическата стабилност на държавите и доверието в държавните институции. Представителите от България споделихме, че доверието в съдебната система е степента, до която обществото вярва, че съдилищата действат справедливо и безпристрастно, а недоверието в институциите като цяло се транспонира и върху съдебната система, включително и в условията на политически кризи. За функционирането на правовата държава е важно да действат легитимни институции, избрани по реда на Конституцията и законите на страната. Споделихме за нашия опит с изтекли мандати на членовете на ВСС и на ИВСС, подобно на кризата, преживяна от ГССВ на Испания през периода 2018-2023 г. и за разрешенията в закона, и в съдебната практика на Върховния административен съд на България относно упражняване / ограничаване на част от правомощията на кадровия орган в условията по тълкуването на решението на КС от 2022 г. и решението на СЕС от 30.04.2025 г. по обединени дела С-312, С-316 и С-332, всички от 2023 г. Споделихме и за политическата стабилизация в България, след настъпилите парламентарни кризи и поредните 8-ми избори за парламент. Оптимистично разглеждаме предстоящите очаквани промени в ЗСВ, с пристъпване от парламента и от магистратската общност към избор на нови членове на ВСС и на Инспектората. По този начин изразихме увереност, че ще се насърчи и укрепне легитимността на държавните институции и доверието в тях в страната ни. Участниците се обединихме

от общото разбиране, че независимостта на съда преминава през висока професионална квалификация и при спазване на етичните стандарти на съдиите и прокурорите. Фактори като липса на политическа или икономическа намеса са абсолютно задължителни. В това отношение участниците от Молдова и Украйна изложиха редица проблеми за дефицити, но и воля за промени. Всички участници споделиха виждането си за спазване на безпристрастността на магистратите като отражение на равнопоставеното им отношение към всички страни. Срочното и качествено разглеждане на делата и публичността на процедурите, и мотивите на решенията са част от механизмите за отчетност и контрол, които засилват доверието в съдебните системи. Според участниците, подобряването на правната култура и информираността на гражданите, както и цифровизацията на съдебните системи са пряк път към улесняване достъпа и доверието в правосъдието.

В обобщение, доверието в съдебната система е ключов елемент за стабилността на демократичното общество и зависи от това доколко гражданите възприемат правосъдието като справедливо, независимо и ефективно. В заключение групата се обедини в извода, че съдебните съвети са отговорни за повишаване на това доверие чрез качествен подбор на магистрати, обективна оценка на работата им, стриктно прилагане на дисциплинарните и етични процедури и мерки, чрез стратегическо планиране на кадровата политика, чрез ускоряване дигитализацията на съдебните системи, засилване участието в законодателния процес с активност в становищата към законопроекти ,касаещи съдебната власт, с предложения де леге ференда до органите със законодателна инициатива.

В заключителната сесия на 05.06.2026 г. участниците с интерес изслушахме лекцията на г-н Коен Ленартс - председател на Съда на Европейския съюз, на тема – „Вярваме в съдилищата: пазители на европейските ценности“. Словото на г-н Ленартс бе посветено на

ценностите, разписани в чл. 2 и сл. от Договора за Европейския съюз (ДЕС). Разясни и аспекти от практиката на СЕС, включително и по член 19 от Договора за Европейския съюз (ДЕС), уреждащ съдебната система на Европейския съюз и гарантирането на ефективна съдебна защита и зачитането правата на човека, регламентирани в Хартата на основните права на ЕС и прилагани в практиката на СЕС.

Последва обсъждане и приемане на Парижката декларация от 2026 г. – „Доверие в съдебната власт“.

В духа на времето, в заключителната част, декларацията съдържа и едно послание за новата роля на съдебните съвети в Европа, които, освен като гаранتي на съдебната независимост, също така трябва да гарантират и контролират технологичните иновации, включително нарастващото използване на изкуствен интелект като служат на правораздаването, без да подкопават роля на човешкия фактор - съдиите, върховенството на закона и правата на човека. Доверието в съдебната система ще се гради само, ако „модернизацията е съпроводена от непоколебимо зачитане на съдебната независимост, човешкото вземане на решения и основните ценности на върховенството на закона.“

Приложение: Декларация от Париж 2026 г. „Доверие в съдебната власт“

15.06.2026 г. С уважение: Вероника Имова (п)

Гергана Мутафова (п)